

miközben ezek történnek egyidőben beszélgetek Valakivel, aki azt válaszolja a ki nem mondott kérdésemre, hogy ne féljek, a kisfiammal nem történhet semmi baj. Vigyáznak rá, mert küldetéssel jön. Boldog vagyok. Atjár a tudat, hogy a világon minden EGY és semminek nincs értelme ezen az EGYségen kívül. Össze vagyunk kötve a lelki köldökzsinórral, egymásra vagyunk utalva, mint a labirintusban a turisták. Jól érzem magam, nem vágyom vissza. Amikor felébredek a műtőasztalon hirtelen fájni kezdek. A csecsemős nővér be akarja hozni a kisfiamat, hogy megnézhessem, de rákiabálnak, hogy menjen ki, mert nincs rajta sapka. Fáj, ahogy beszélnek velem. Nem azt sajnáltam a legjobban, hogy nem láthatom, érinthetem a kisfiamat, hanem hogy valaki jót akar és durván leállítják. Elillan a harmónia, amiből jöttem pár perce.

Kitoltak a folyosóra, ahol Zoli izgulta végig ezt az órát. Nagyon meg volt hatódva. Ő látta Balázst, amikor kihozták a műtőből. Azt mondta, nagyon szép, erős baba. Inkubátorba tették és a koraszülött mentőt várták Veszprémből, mert éretlen volt a tüdeje, lélegeztetni kell. Nem ijedtem meg, hoztam magammal a bizonyosságot, hogy nem lesz semmi baja. Azért jó lett volna látni! Megölelni. Ismerkedni. Olyan gyorsan történt minden. Elkészöntem Zolitól, hiszen várták otthon izgulva a gyerekek és a fogadott nagyszülők. Megvárta még, amíg Balázst elvitte a mentő, aztán bejött elköszönni reggelig. Volt min elgondolkodnom az őrzőben. Életem legvalóságosabb szentestéjét éltem át együtt Máriával és a Kisjézussal betekintést nyerve a Szentek Szentjébe... KÖSZÖNÖM.

VEÉR I. TAS

SZENTREGGEL

Álmodtöröl József, ásít,
 hihetetlen... ..
 S a kicsi? Megvan, jó.. .
 Mária még alszik
 fáradtan, mélyen sóhajt;
 mosolyog, sír?
 - dehogy.. .
 'csak' jövőt álmodik.
 (2018)

GARAY ANDRÁS

CSORDAPÁSZTOROK

A pásztorok betelerelték a nyájukat a karámba, felszították reggel óta parázsló tüzet és köréje ülve melegedtek. Derűs éjszaka volt, hűvös szél fújta a keleti hegyek felől, s meleg gyapjú takarójukba burkolódtak. Elfáradtak. Szűkösek így tél derekán a legelők, sokat kell menni, hogy a juhok friss füvet találjanak. Mire befejezték a munkát, lábukban talán 10-15 szombat járás is lehetett. Jól esett a meleg étel, a pihenés, az asszonyi szó. A környező sátraikban még hallatszottak a gyerekek civakodása, az asszonyok éneke és beszéde, majd minden elcsendesedett. A tűz lobogott csak. A nagy mesemondó Káleb, a legöregebb pásztor mesébe kezdett, vagy imába - ki tudja? Ahogy egyre öregebb lett mindig ugyanoda lyukadt ki a mesében. Mert úgy tartotta a hagyomány, hogy a Messiás meg fog születni, itt a közelben Betlehemben. Pont itt ebben a közeli, koszos kis városban? Egy Messiás?

Egy Király? Ugyan már! - ugratták a többiek

Talán a bor ment a fejébe, vagy elment az esze? - legyintett rá fiatalabb társa, Jákob

Nem úgy van az- ezt jövendölte a próféta! - védte igazát Káleb

Jövendölte, jövendelte! Akkor a profétának ment a bor a fejébe - válaszolt gúnyosan Áron, ki ugyancsak vehemens természetű volt.

Jákob el akarta zárni a vitát:

Hát nem ártaná már a Messiás jövetele, mert bizony hol van már Izrael dicsősége! Idegen seregek tapossák földjét, szedik az adóját és pöffeszkednek a Templom szomszédságában. Azt beszélnek lefizették a királyt is. Ne politizáljatok! Minden este ez a vita - már elegendem van belőle - mondta Áron. - Ha majd eljön, akkor sem ide. Mert ez a koszos Betlehem nem érdemeli meg, hogy itt szülessen a Messiás. Nincs itt egy valamire való fogadó sem, hol egy jót lehetne vacsorázni és egy kupa mézbort inni.

Hamisítja a bort a fogadós! - kontrázta Jákob- Mi lett Ábrahám, Izsák és Jákob népéből! Hamar megtanultak a rómaiaktól, hogyan kell csalni, lopni, hazudni.

Ebben könnyen maradtak, mert mindegyiküket elég sérelem érte az elmúlt években.

Gondoljatok az ősatyákra - mondta Káleb - ők is pásztorok voltak, meg Dávid, a nagy királyunk. És Betlehem Dávid városa.

Talán még folytatták volna a beszédet, de hirtelen a karámok felől mozgás hallatszott és a kutyák vad csaholásba kezdtek.

Talpra! Farkasok! - mindnyájan talpra ugrottak.

Fogták kampós botjukat, hosszú lándzsáikat, fáklyákat gyújtottak a tábortűz lángjától és rohantak a nyugtalan juhok karámja felé.

Fogd meg! - uszították a kutyát a betolakodó felé.

A nagy csaholásban felhangzott egy kétségbeesett hang:

Ne bántsatok! Eltévedtünk az éjszakában! Jószándékkal vagyunk - és imbolygó alakok tűntek elő a fáklyák fényében.

Egy férfi volt, hosszú száron egy szamarat vezetett, amin egy nő ült.

No, jól megrémisztettek bennünket - mondta Jákob - ez sokkal rosszabbul is végződhetett volna - szavaiban megkönnyebbülés csengett.

És a vándorok is szemmel láthatóan megnyugodtak.

Betlehembe megyünk, az összeírásra. De nagyon lassan haladtunk. Az út is göröngyös volt, feleségem többször rosszul lett és a meg-meg kellett állnunk pihenni.

Most láttak csak, hogy az asszony áldott állapotban van. Nehezen csúszott le a számról és látszott rajta, hogy halálosan fáradt.

Eszter! szölt be Jákob a sátorba. - Vendégünk van.

Vendég ilyenkor? Éjszaka ugyan ki és milyen szándékkal kóborol? - hallatszott a sátorponyva másik oldaláról.

- Asszonyi beszéd ez, gyere inkább segíts!

A sátor ajtaján egy fiatal nő nézett ki és látva a helyzetet rögtön gyengéden átölelte az asszonyt és bevezette a sátorba.

A férfiak a szokás szerint a tűzhöz invitálták a vándort. Honnan jöttetek ?

Négy napja vagyunk úton, Názáretből.

De hisz az Szamária, egy várandós nővel, micsoda felelőtlenség ez!

De jönni kellett- válaszolt a vándor

Hát persze, az összeírás - kontrázott Áron. Ezek a gazemberek nem hagyják élni az embert! - és fenyegetően a közeli Jeruzsálem felé bökött botjával. - Na, majd az ünnepekkor a görbe törömmel rendet tesztek köztük!- fogadkozott Áron.

Ugyan nem ismered az írást, amit még Mózes ősapánk adott nekünk. „Ne ölj!”- mondta Káleb.

Persze nem ölünk, legalább is egymást nem! De ők nem emberek!- kontrázott Áron - Többre becsülöm a juhainkat, mint azokat - és maga elé köpött a földre.

Ne lármázzál - felelete a mindig bölcs Jákob, - Nézd milyen holdfényes, békés este van. - A fogságból is visszatért a népünk. Gondolj Ézsaiásra, Jeremiásra a nagy prófétákra mennyi vigasz volt az ajkukon. Ezt is kibírjuk. A földre elvetjük a magot, a juhok tejet és gyapjút adnak, születnek gyermekeink és áll a Templom is. Az Úr velünk van! Nyugi, nyugi Áron.

És újra a vendég felé terelődött a figyelmük.

- És mi újság Názáretben?

- Egyszerűen élünk. Én ács vagyok. Van munka, de lehetne több is. Feleségem faluja az, a mi családunk betlehemi.

- Itt maradtok éjszakára, telepedj le itt a tűz körül, hozok takarót meg valami harapni valót- mondta Jákob.

- Az jó lesz. És a feleségem?

- Majd Eszter a gondját viseli, az asszonyok megértik egymást, mert ő is gyereket vár.

A sátrat egy lámpás világította be. Az asszony hunyorgott. ahogy a fénybe nézett.

- Gyere ülj le ! Nagyon fáradsz lehetsz! - Eszter gyakorlatias szemével rögtön látni, hogy a terhesség utolsó ideje kezdődött. - Hogyan vállalkozhattál ilyen hosszú útra?

- Eljöttem a férjemmel, ha valami lesz, csak rá tudok támaszkodni.

- És hogy hívhatlak? - kérdezte kedvesen Eszter az észrevehetőleg megkönnyebbedett asszonyt.

- Mária vagyok - felelte halkán Mária Názáretből.

- Az Úr hozott ide, most már biztonságban vagy! Egyél, igyál, mossad meg az arcod és a kezed - és egy tálba vizet töltött.

Mária a derekára tette a kezét, jól esett kiegyenesednie. Féltő módon megsimogatta hasát. A babára gondolt. Csak ne legyen semmi baj és érjenek haza szerencsésen. Eszter látta, hogy Mária milyen szép és milyen fiatal. Ébenfekete haj, mandula barna szemek, tiszta, gyermeki tekintet.

Már nincs sok idő hátra - mondta könnyes szemmel.

- Első gyerek? - Eszter rögtön gondolta, mert ha lennének nagyobbak Mária biztos nem indult volna el.

- Igen, az első.

- Képzeld én is gyereket várok és én is az elsőt. Jákob nagyon jó férjem, gyengéd velem. És itt megvan mindenünk: itt a sátor, ez a konyha és szoba együtt. Az állatok tejet adnak, sajtot készítünk és van gyapjú is. Azt eladjuk és megvesszük, ami kell. Meg mindig akad hús is.

- Egyél, báránnyú, friss tejjel - ezt adtam az uramnak is. Eszter beszédes volt, vidám, felszabadult. - Tüsténkedett egész nap.

Mivel Te is babát vársz neked elárulom. Megbeszéltük Jákobbal, hogy Máté lesz a neve. mert úgy érzem fiú.

Nálunk Jézus lesz. Egy angyal súgta meg nekem álmomban ezt a nevet és a férjemnek is tetszett. Elfogadta. Olyan sok különös dolog történt velem...

Eszter azonban nem vette fel a beszélgetés felkínált fonalát: - Itt fogjuk nevelni, szeretetben. Bemutatjuk majd a templomba, körülmetéli majd a rabbi és az Úr félelmére neveljük. Ő is pásztor lesz. Megy az apjával a nyájjal, szabadnak született és az is marad. - És a Tied? Milyen életet szánsz majd neki?

- Olyan nyugodt baba. Lehet, hogy ő is ács lesz, vagy hajóépítő bátyám műhelyében a Tibériás tavánál. De szívem szerint tanítónak szánám.

- Tanítónak??

- Olyan elveszett ez a nép. Olyan egyszerű. Olyan befolyásolható, önző, erőszakos. Kellene ide egy jó tanító. Vagy több is. Aki beszél az Úrról. A valódi Istenről. El kellene mondani, hogy máshogy is lehet

élni.

- Máshogy ? - kerekedett Eszter szeme - És hogyan ?
 - Több szeretetben és békességben. Több szolgálatban egymás felé. Önzetlenül - mondta csendesén Mária.
 - Hogy Te miket nem mondasz, ... mint egy rabbi. Itt a zsinagógában egy öreg rabbi is ilyeneket mondott. Szerintem az én Mátémra jó hatással lenne a fiad. Annyit rúgkapál. Nem lesz olyan szelíd, mint a Te Jézusod. De tudod mit, én nem akarom, hogy mulya legyen. Legyen férfi, erős, védelmező, családjának ura, ha kell kelljen birokra az egész világgal.
 Mária nagyon fáradt volt, csak ült az asztal előtt és időnként feje meg-megbicsaklott.
 Hogy én milyen figyelmetlen vagyok, kapott észbe Eszter: - Gyere itt az ágy, dőljél le, én majd megszalom a szőnyegen.
 Másnap reggel még a názáreti ács meglapolta az egyik sátoztartó rudat, majd elindultak Betlehem felé.
 - Menjetez jobbra, majd a domb mögött ott lesz az út és nemsokára feltűnnek a város falai.
 - Köszönünk mindent!
 - Menjetez az Örökkévaló áldásával!
 - Áldjon meg Beneteket is az Úr! - Eszter megölelte Máriát. - Gyertek be visszafelé is! - invitálta kedvesen.
 - Itt újra megpihenhetsz. Meg, ha úgy hozza szülhetsz is. Egy Tanítót! - mondta nevetve.
 Mária felült a számárra. Szemmel láthatóan kipihent volt. Arca is megnyugodott, kisimult.
 - Vigyázz a Te Mátédra !
 - Vigyázz a Te Jézusodra !
 - Ki tudja - egyszer még találkoznak! - mondta Eszter és megegyeszer megölelte Máriát. - Talán a templomban, vagy az út mellett, vagy ki tudja? - mondta vidáman.
 A fogadásra meg vigyázzatok! - kiáltott utánuk Áron. - Vizezi a bort és rágós a hús is. A számaiaiktól meg dupla árat kér. A gazember!
 Nyugodj Áron ! - mondta csendesén, de határozottan Jákob és Esztert átölelve nézte hogyan tűnik el a pár a Betlehem felé vezető út hajlatában a domb mögé.

PÁSZTORJÁTÉK, 2002

Reggel Éva hívott, hogy nem tud jönni a próbára, iszonyúan elkapta az influenza, lázzal-izomfájasokkal, már ahogyan annak lennie kell: 'Pali, kezd el velük a próbákat, karácsonyra kész kellene lennünk, jönnek az szülők is!'

Totálcsőd helyzet, mert a pedagógus Évát inkább követték a gyerekek – szakember is és 'egy vérből való is' – de én még nem próbáltam meg velük egyedül ilyen nagy vállalkozást.

Negyed hatra odaérek, már ott ül-fekszik a hittanteremben Norbi, baseballsapkája mögül alig lát ki, teste majdnem vízszintesen nyúlik a szoba közepéig, nagykaszasz. A combján ül Nani, mellette Norbi öccse,

Ricsi, fekete kapucnija a fején, rágógumizik. Befut Gézuka, elhozta a kishűgát és két fiatalabb gyerkőcot a házukból. Megérkezik Renátó is, nagyon laza a mozgása, talán mert elhozta a csaját, Bettit is – aki ha legfeljebb tizenegy éves? Velem együtt vagyunk tízen. Elkezdjük, elmagyarázom a helyzetet: 'Nézzétek, Éva néni nagyon beteg lett, s rám bízta, hogy próbáljuk a pásztorjátékot, még van hat hetünk.. ..'

– Á, Palibá', hagyjuk, ez béna, égés lesz,

– De megígértük, anya-apa is eljön, mondták. ..

Néznek maguk elé.. ..szünet, majd Nani átkászalódik egy székre, fordítva ráül, rám ásít:

– Na, jó.....

Gondoltam, kezdjük az alapoktól – ismétlés a tudás anyja –, kérdezem:

– Ki az a Jézus?

Sík csend. Majd Istyu félig kérdezve rámnéz: 'A Jézus, ... az 'a Zisten'? - Jóindulatú nézés, nincs benne kandiság, segíteni akar. OK, mondom magamban, majdnem határeset, elfogadjuk. Hangosan lelkesen mindez így hangzik:

– Úgy van, jól tudod!!... És ki a Mária?

Nagy a zajongás, ezt tudják:

– Az a Jézusnak a zannya!!

– És József?

Hosszú szünet - nehéz a kérdés, majd Ricsi kiböki:

– Hát, az a Mária csávója, nem?

Megindul a rekeszizmom, föl-le, de sikerül a komolyságomat megtartani (Szentlélek, jöjj!), s nem röhögöm el magam, hanem visszakérdezek – ó, dehogyis én, a kért segítség érkezett meg –, kibukik a számból:

– Hogy érted ezt, Ricsi? Mi az, hogy csávó?

– Palibá', nemond má', hogy nem tudod.. Amikor fiú meg a lány együtt vannak, komálják egymást, de nem fekszenek össze még

Igaz, ami igaz, Máriára és Józsefre illik a helyzet, elfogadom:

– Igazad van (rekeszizommozgás ismét elfojtva), tehát József Mária csávója.. .. S tudjátok, egyszer Mária álmodott, amiben egy angyal megmondta neki, hogy gyereke lesz, s a gyerek apja az Isten lesz.. ..

– Hát ez jó duma.. .. - érkezett morogva a komment.

– s ezt elmondta Józsefnek is.. ..

– S az a hülye bevette?? - kitört a nyírítés... .. - méla fazon lehetett!

.. ..egy lendülettel folytattam, már nem magamtól:

–József bevette! Mert aznap este ő is álmodott, s egy angyal ugyanezt elmondta neki is. De mivel emberből volt, ahogy mondod: hitte is, nem is s ekkor megálltam:

– Norbi, mit tennél, ha megtudnád, hogy Nani babát vár és a gyerek nem tőled van?

– Mit?? - vett egy nagy levegőt és Nanira nézett: én.. .. én elvágnám a nyakát!!

Nem hördült föl egyikük sem: hiszen ez természetes, ennek így kell lennie.

– Nani, és te mit tennél, ha megtudnád, hogy Norbinak van már gyereke?

– Kidobnám agyonveretném .. kitaposnám a belit!

(szikráznak a szemek.. ..)

– Na látjátok, Máriát is kivégezik, ha megtudják, hogy állapotos – kövekkel agyondobálták volna. De József inkább azt mondta magában: hagyjuk, felejtjük el ezt az egészet, visszaküldöm a szüleikhez. Válólevelet írok – akkoriban ez így ments nem is láttuk egymást! Nem akarta, hogy Máriát megöljék. Talán mert kicsit hitte is az angyalt?

(Jöjj Szentlélek, vagy ha már jöttél, maradj csak itt még!)

Közben bevillant egy ötlet: Gézukáék szoba-konyhás lakásban laknak: gyerekek, szülők, nagy- és dédszülők.

– Gézu, mit tenne öregapád, ha öreganyád bejelentené, hogy babás (babát vár)?

– Hát, asszem,eldülne a csodálkozástól.. ..

– Itt is ez történt éppen! Isten ismeri az embert, tudja, hogy bizonytalanodik. Képzeljétek, Máriának álmában az angyal azt mondta, hogy menjenek el Zakariáshoz és Erzsébethez. Ez egy öreg házaspár volt, olyan öregek, hogy már nem lehetett gyerekük, s fiatalabb korukban sem jött össze nekik, ami akkor nagy szégyen volt.....

(.. szegények.. .. - sóhajtott a Dzszenifer, ő már beleélte magát... ..)

.....De most Erzsébet gyereket várt, s mivel Zakariás nem hitte el ezt a jóvendölést az angyalnak – mert neki is egy angyal jósolta ezt meg – nem eldült a meglepetéstől, hanem megnémult, egy kukkot sem tudott kiadni! Az angyal azt mondta neki, hogy addig lesz néma, amíg a gyereke – aki fiú lesz – meg nem születik.

Máriáékat pedig az ő angyaluk éppen hozzájuk küldte, hogy lássák: az Isten mindenre képes, még egy öregnek is lehet babája. (Taps, öröm, hujjogás!)

Nagyon bejött a helyzetelemzés.... (köszönöm, Lélek, 'jó vagy!')

Az előadáson Nani Mária, Norbi természetesen József lett – aki Betlehembe érkezvén nagy beleéléssel kiabálva csapkodja az ajtót, s a kijövő kocsmárost (Ricsit) nyakonragadva az arcába hörgi a legszebb nyócker-es tájszólásával, kezében a vándorbottal,

fenyegetőn: 'Idefigyelj, gádzsó, aggyá szállást mer' nyakonböklek! Nem látod? Terhes az asszony, ni!!'

Igaz, itt csorbult a bibliai hűség, mert a nézők felállva helyeseltek, hogy úgy bizony, adjon csak szállást!! Legfeljebb letesznek még egy takarót a padlóra és összehúzzák magukat: úgy kell azt, ha vendég jön.

Így hát a pásztorok a kocsmába jöttek a Kisjézust köszönteni, a csillagot is odahúzkodták – jó az ott is!

Cigánygyerekeim megértettek valamit, de én jobban jártam: fölfogtam végre a cukros mázas történetkévé alakult betlehemi események egykori, köznapi véres valóságát, Mária életet adó és sajátját odaadni is kész áldozatvállalását.

DÖRY ISTVÁN

ÖKOETIKA

MILYEN AZ EMBER?

Az egész emberiség tulajdonképpen kicsi pont csupán a Földgolyón. Jóllehet nagyobb lélekszámú faj, mint biológiai adottságai, testméretei alapján várható lenne, de ez csak annak tudható be, hogy nagy alkalmazkodóképességével minden égövön sikeresen elterjedt és saját magán kívül ellenségei nincsenek. Viszont megdöbbenően kicsi pont a Föld golyóiban. Egyetlen köbkilométerbe befér az egész emberiség, szemben a Föld ezermilliárd köbkilométernyi térfogatával, s még az élők rendszerében is csak egy vagyunk a sok közül, s nem is a leghatalmasabb. Ugyanakkor az emberiség valami olyasmit csinál, ami semmi másra nem jellemző, és feltűnő, veszélyes: Saját tömegénél, táplálékigényénél százszorta nagyobb anyagmennyiségeket mozgat meg, szór szét, rendezkedik, szemetel. Olyan változásokat kezdeményez, amelyekhez nincsen meg a védőbiztosíték az élővilágban. Az eredmény, vagy legalábbis a pillanatnyi állás: Vészes mértékben felhalmozódott hő, széndioxid, kénes gázok, nehézfémek, olaj, vegyszerek, szemét, zaj, rendezetlenség földön, vízen, levegőben.

MI A CÉL?

Az ember célja és feladata a Földön, hogy egy értelmes faj lehetséges tevékenységei közül a legjobbat valósítsa meg. Keresse meg és élje meg a leghelyesebb életmódot, viselkedést, magatartást. Ezt kell tennünk valamennyiünknek. És amíg ez teljesen meg nem valósul, ezt kell tennünk egyénileg, családi-baráti közösségeinkben, az általunk elérhető társadalmi csoportosulásokban is.